

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเชิงทดลองเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม และการแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม" ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม และโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม สูงกว่าที่เรียนโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม และการแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโชติทายการาม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน รวมทั้งหมด 50 คน ได้มาโดยการนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ของนักเรียนทั้ง 2 ห้อง มาหาค่ามัธยิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 แล้วใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม

2. แผนการสอนที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 แผน แบ่งเป็น

แผนการสอนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม จำนวน 15 แผน

แผนการสอนโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม จำนวน 15 แผน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 ภาคปฏิบัติ 10 ข้อ

ฉบับที่ 2 ภาคความรู้ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ทักษะสัมพันธ์ 30 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้ทางภาษา 10 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ให้ตัวอย่างประชากรทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ก่อนทำการทดลองสอน (Pre-test)

2. ทำการทดลองสอนแก่ตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่มด้วยตนเอง โดยสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น แต่ละกลุ่มใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 1 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง (3 คาบ ๆ ละ 20 นาที) รวมเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งสิ้น 4 สัปดาห์หรือ 30 ชั่วโมง (90 คาบ)

3. ให้ตัวอย่างประชากรทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ หลังการทดลองสอน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ระหว่างการเรียนโดยใช้วิธีทัศนทางวัฒนธรรม กับการเรียนโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรมภายหลังการทดลอง

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนการเรียน กับภายหลังการเรียนโดยการใช้วิธีทัศนทางวัฒนธรรม

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนการเรียนกับภายหลังการเรียน โดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ที่เรียนโดยการใช้วิธีทัศนทางวัฒนธรรม และโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบในรายละเอียด พบว่า

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในภาคปฏิบัติ ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในภาคความรู้ (ตอนที่ 1 ทักษะสัมพันธ์) ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในภาคความรู้ (ตอนที่ 2 ความรู้ทางภาษา) ของนักเรียนในกลุ่มที่เรียนโดยการใช้วิธีทัศนทางวัฒนธรรมและโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม และโดยการใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรมหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มที่เรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม และโดยการใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม สูงขึ้นในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรมเท่ากับ 31.64 คะแนนเฉลี่ยภายหลังการเรียนสูงขึ้นเท่ากับ 37.92 และคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนโดยการใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรมเท่ากับ 26.80 ภายหลังการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 35.04 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในภาคปฏิบัติและภาคความรู้ (ตอนที่ 1 ทักษะสัมพันธ์) ของทั้ง 2 กลุ่มก็พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ผลคะแนนในภาคความรู้ (ตอนที่ 2 ความรู้ทางภาษา) ของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม สูงกว่าการเรียนโดยการใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะวิธีการสอนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม สามารถทำให้ผู้เรียนได้เห็นทั้งภาพที่มีการเคลื่อนไหวและได้ยินเสียงพร้อม ๆ กัน คล้ายกับได้เห็นเหตุการณ์นั้นจริง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนจำสิ่งเรียนได้แม่นยำ รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่ครูส่วนใหญ่มีโอกาสน้อยมากที่จะสัมผัสกับวัฒนธรรมหรือเห็นชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา จึงไม่สามารถสร้างประสบการณ์ชีวิตให้กับผู้เรียนได้ทุกเรื่อง จำเป็นต้องสร้างประสบการณ์ชีวิตจำลอง (มสุรี สุทธิวัฒน์, 2535) ซึ่งวีดิทัศน์เป็นหนึ่งในเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามามีบทบาทช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จำลอง เห็นวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เห็นการสื่อสารกันทั้งโดยการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด จึงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจการนำภาษาไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังงานวิจัยของ กอนซาเลส (Gonzalez, 1990) เรื่อง Teaching Language and Culture with Authentic Material ที่ทดลองสอนภาษาและวัฒนธรรมให้นักเรียนอเมริกันที่เรียนภาษาสเปนมาเป็นภาษาต่างประเทศ โดยใช้เครื่องมือที่เชื่อถือได้ ผลปรากฏว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนในกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม ส่วนวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรมนั้น ช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจและเป็นจริงเป็นจังขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และช่วยส่งเสริมทักษะทั้งสี่คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (ฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2524) นอกจากนี้ประโยชน์ที่ได้จากการสอนโดยใช้การแสดงละครยังทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง เกิดความขึ้นช้อบในการเรียนภาษาและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี (สนม ครุฑเมือง, 2523) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรา ปริญญาบุญ (2522) ที่ทำการวิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนแบบละครในโรงเรียนมีระบบในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้สื่อการสอนแบบละครมีคุณค่าในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงและใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ดังนั้นจากคำกล่าวของ ฟินอคเซียโร และ โบโนโม (Finocchiaro and Bonomo, 1973) ที่กล่าวถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับตัวภาษาและความรู้ทางด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าวิธีการสอนภาษาอังกฤษโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรมและโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม เป็นวิธีที่ครูสามารถเลือกนำมาใช้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา โดยเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาและหัวข้อวัฒนธรรมที่ต้องการสอน (ดังตารางจากข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มที่เรียนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรมและการแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาผ่านการดูวีดิทัศน์และการแสดงละคร รวมทั้งได้ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมจากผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กัททาทิพย์ สิงหะเนติ และผ่าน บาลโพธิ์ (2526) พบว่า ประสบการณ์การเรียนรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น นักเรียนจึงควรได้รับความรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับตัวภาษาและความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา โดยจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสนใจซักถามเกี่ยวกับความแตกต่างและความคล้ายกันทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและของ

นักเรียนมากขึ้น กล้าแสดงออกและมีความมั่นใจในการใช้ภาษา รวมทั้งเกิดความสนุกสนานในการเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 2 วิชสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของประไพ เทียนเงิน (2534) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียน โดยใช้วิธีทัศนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ มารานอน (Maranon, 1980) ทำการวิจัยเรื่อง A Descriptive Analysis of Program of Creative Dramatics with A Bilingual/Bicultural Content (Spanish/English) : Implications for English Oral Language Development of Mexican American Children พบว่าการใช้กิจกรรมการละครโดยใช้เนื้อหาแบบ 2 ภาษา และ 2 วัฒนธรรม จะช่วยให้เด็กพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่วขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อสังเกตจากการสอนโดยการใช้วิธีทัศนทางวัฒนธรรม

ขณะทำการทดลองสอน ผู้วิจัยได้สังเกตพบว่า

ในด้านการดูวิธีทัศน นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจตั้งแต่ต้นจนจบ สามารถเข้าใจเนื้อหา ลำดับเหตุการณ์ และสามารถแยกแยะข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมของนักเรียนได้ แต่ไม่สามารถจับใจความ คำพูด หรือประโยคที่ได้ยินทั้งหมดได้ทันที เพราะเจ้าของภาษาพูดเร็ว นักเรียนไม่ชินกับสำเนียงของเจ้าของภาษา ผู้วิจัยแก้ไขโดยการนำคำพูดหรือประโยคมาพูดซ้ำ แล้วอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่านักเรียนจะเรียนเนื้อหาหรือประโยคบางส่วนจากวิธีทัศน ตามจุดประสงค์ของการสอนที่ครูกำหนดไว้เท่านั้น ไม่จำเป็นต้องเข้าใจในสิ่งที่เห็นหรือได้ยินไปทั้งหมดในการดูวิธีทัศนครั้งต่อไป นักเรียนเริ่มชินกับสำเนียงสามารถเดาสถานการณ์ได้ดีขึ้น และสนุกสนานกับเรื่องราวในวิธีทัศน มีความรู้สึกคล้อยตามกิจกรรมในวิธีทัศนนั้น เช่น หัวข้อวัฒนธรรมเรื่องเพลง นักเรียนจะปรบมือให้จังหวะและทำท่าตาม หรือเมื่อเห็นสภาพภูมิอากาศ ฤดูกาลต่าง ๆ นักเรียนจะให้ความสนใจเป็นพิเศษด้วยการซักถามผู้วิจัย

ในชั้นการฝึกการใช้ภาษา เมื่อผู้วิจัยให้ฝึกกิจกรรมต่าง ๆ นักเรียนยังไม่กล้าแสดงออกมากนัก เพราะเกรงว่าจะพูดไม่เหมือนเจ้าของภาษา แต่ผู้วิจัยได้กระตุ้นส่งเสริมและให้กำลังใจ ต่อมานักเรียนจึงกล้าแสดงออกมากขึ้น

ในด้านวัฒนธรรม นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น และสนใจซักถามทุกหัวข้อ วัฒนธรรม เช่น เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร การแต่งกาย กีฬา ความเป็นอยู่ในครอบครัว สภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

ข้อสังเกตจากการสอนโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม

ในด้านการแสดงละคร ครั้งแรกนักเรียนยังไม่กล้าแสดงออกมากนัก เคอะเขิน แต่เมื่อมีการแสดงครั้งต่อ ๆ ไป ผู้วิจัยได้ช่วยแนะนำ เตรียมการแสดง ซักซ้อมบทสนทนาให้ ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้น ทุกคนให้ความสนใจซึ่งกันและกันทั้งกลุ่ม ผู้แสดงและกลุ่มผู้ชม ทุกคนมีความสนุกสนาน แต่จากการสังเกตพบว่า กลุ่มที่ได้แสดงในเรื่องใด จะมีความเข้าใจในเรื่องนั้น มากกว่ากลุ่มผู้ชม

ในด้านวัฒนธรรม นักเรียนมีความเข้าใจพอสมควร เนื่องจากนักเรียนไม่มี ประสบการณ์มาก่อนจึงมองไม่เห็นสภาพความเป็นจริงได้ เพียงแต่จินตนาการตามที่ผู้วิจัยเล่า หรืออธิบายให้ฟัง

โดยสรุปนักเรียนที่ได้รับการสอนทั้งสองวิธี มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และเห็นความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมชาติอื่น เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา

อย่างไรก็ตามในการสอนวัฒนธรรมควบคู่กับการสอนภาษาตามหัวข้อวัฒนธรรมที่ได้ คัดเลือกมานั้น จากผลการทดลองและการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ในบางหัวข้อวัฒนธรรมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน แต่บางหัวข้อวัฒนธรรมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด (ตารางในหน้า 306) แสดงว่าบางหัวข้อ วัฒนธรรม เช่น อาหาร มารยาทในการรับประทานอาหาร เพลง ครูสามารถใช้วิธีการสอนได้ทั้ง 2 วิธี แต่บางหัวข้อวัฒนธรรมเหมาะสำหรับวิธีการสอนโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย ฤดูกาล และสถานที่ ในขณะที่เดียวกันบางหัวข้อวัฒนธรรม เช่น การทักทายและการแนะนำ ก็เหมาะกับการสอนโดยใช้การแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึง ขอสรุปเป็นตารางเพื่อให้ครูสะดวกต่อการเลือกไปใช้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงวิธีการสอนที่เหมาะสมกับหัวข้อทางวัฒนธรรม

หัวข้อทางวัฒนธรรม	การสอนโดยใช้วัตถุ ทางวัฒนธรรม	การสอนโดยการแสดงละคร ย่อทางวัฒนธรรม
1. การทักทายและการแนะนำ		✓
2. การตอบรับ-ปฏิเสธ	✓	✓
3. การซื้อ-ขายของ	✓	✓
4. อาหารและมารยาทในการ รับประทานอาหาร	✓	✓
5. การแต่งกาย	✓	
6. การอยู่ร่วมกันของ ครอบครัว	✓	
7. การศึกษา	✓	
8. เทศกาล	✓	
9. วันหยุด	✓	✓
10. ฤดูกาล	✓	
11. เพลงและดนตรี	✓	✓
12. กีฬาและเกม	✓	✓
13. งานอดิเรก	✓	✓
14. สถานที่ : การเดินทาง	✓	
15. การแสดงออกโดยไม่ใช่ คำพูด เช่น น้ำเสียง ความรู้สึก	✓	✓

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1. ครูสอนภาษาควรสนใจและให้ความสำคัญในการสอนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาควบคู่ไปกับการสอนภาษา
2. ครูสอนภาษา ควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่สอน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ด้วยการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่ครู
2. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนภาษาแบบต่าง ๆ อยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาโดยการสอดแทรกวัฒนธรรมด้วยวิธีการสอนอื่น ๆ เช่น การจัดศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เกมทางวัฒนธรรม เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยการสอนภาษาโดยการใช้วีดิทัศน์ทางวัฒนธรรมและการแสดงละครย่อยทางวัฒนธรรม ในระดับชั้นอื่น ๆ